

Demény Péter – Láng Zsolt

OTT VAN

GERGELY TAMÁS: *VADMALAC ÉS A KITARTOTT MAGAS CÉ.*
SZÁZHALOMBATTA, ÜVEGHEGY KIADÓ, 2015.

DP Azon töprengek, hogy 1., hogyan illeszkedik az eddigi Gergelyhez, és 2., a magyar és a világirodalomhoz.

LZS Látszólag „folytatás”, de ha jobban megnézzük, velősebben mesél, mint eddig. Nem tudom, ma ki művel hasonlókat, akár a magyar-, akár a világirodalomban. Mintha kevésbé élne ez az egyperces, jelen esetben félperces műfaj.

DP Hallod a Tamás hangját, nem? Én így érzem. Ezek a parabolák vagy allegóriák már a *Latorczá...*-ban ott voltak, és a *Torokcsavar* legnagyobb problémája, hogyan legyen ez a kihegyezettség regénnyé. „Értünk jönnek?”, kérdezik a *Világvégében*, és ennek referenciális olvasata is lehet, meg egy sokkal tágasabb is – ezeket szerettem a legjobban

LZS Mindenben van csavar nála. Mert a nyelv van megcsavarva. A szórendek („magában mosolygott, kifelé örömét nem mutatta”), a képek („kiveszi lelkét, mintha az pendrive volna”). Sokszor a csavar helyettesíti a történetet. Lényegében nincsenek történetek. Állóképek vannak. Hova tűnnek a kacsák? Lebuknak a tóba. Akkor a tó egy nagy temető... Igaz is, szerinted ezek a szövegek mik? Mi a műfajuk? Vagy ez mellékes? Ne rejtünk kérdéseinkbe elvárásokat?

DP Szerintem egypercesek, csak mi oldódik meg evvel? A legjobbak erős szövegek, világot teremtenek. Álló- vagy félbeszakadó világot

LZS És ki ez a vadmalac? Bocsánat: Vadmalac.

DP Daniló jutott eszembe, a Hatházi történetekből. Egy bumfordi alak...

LZS „Balog”, ahogy magáról mondja, amikor megvágja magát egy pengével. „Valahol a boka fölött. Nem az eret, mert nem öngyilkos.” S hogy miért is vágja meg magát? Egyrészt élményszerzés végett, másrészt önvizsgálatot gyakorol. Harmadrészt azt szeretné, ha történetei, amiket el-

mesél: „vágának”. Negyedrészt a kiszökő vér „látványnak sem utolsó”. Nos (hogy ebben a stílusban folytassam), „nos”, ez a „szépség” tiszta irodalom. Amivel azt akarom mondani, hogy ezek a szövegek nem tolakodnak előtérbe. Meg akarnak maradni irodalomnak. Van bennük valami a klasszikus értelemben vett reményből, szabadságvágyból, világ iránti bizalomból. És máris kérdés lesz: nem túl irodalmiak? Mit kezdhetünk egy irodalomellenes (legalábbis az irodalom iránt közömbös) világban az irodalommal?

DP A mi dolgunk az irodalom írása, nem a törődés. Vadmalac élni és rőfögni fog, amíg emberek élnek. Nem a hitet éreztem annyira, mint a látást: hogy ilyen szilánkosan néz a világra, mindent lekerekítene rögtön.

LZS Tördöfésnek olvastam a törődést. Nem dolgunk a tördöfés, rendben. Amikor olvasok, akkor sem érzem, hogy bármilyen dolgom volna. Megpróbálok lehetőleg minél üresebben kinyitni egy könyvet. Ez is rendben. De utána, miután elolvastam, foglalkoztat, mi lett belőle bennem. Belőlem. Ezt akár tördésnek is nevezhetem... Kérdésem: mit hagyott benned ez a könyv?

DP Bennem hangulatokat termett, nem ítéleteket, bár a hangulat is egy ítélet. De a humor révén mégsem egészen keserű. Keserédes lettem, azt hiszem, ahol a hangsúly a keseren van.

LZS Még egy kérdés. Kevés Gergely Tamásnál pontosabb, tudatosabb, „tudósabb”, mondhatni profibb kortárs magyar író alig ismerek. Igazi „szakember”. Miért tartják őt mégis műkedvelőnek egyesek?

DP Mert mindig a széleken bolyong valahogy. Ha találkozol vele, elmesél valamit, amit nem értesz, csak hüledezel. Így a barátságok sem alakulnak ki, az az irodalomszociális háló, amely megváltoztathatja a véleményeket. Ráadásul Svédországban él, nincs módja hosszabban találkozni valakivel, meggyőznie a jelenlétével. Örkeny, Békés Pál, hogy „műfajrokonokat” említsek: ott volt.

LZS Ott van – ez lesz a címe, oké? És akkor most én szerk.